

H.T.G. ÓPILASK. MCMXXXIV

MIILAN G

KEVADEL

VIII

MCMXXXIV

HUGO TREFFNERI GÜMNAASIUMI ÕPILASKONNA VÄLJAANNE

Saateks.

Vana Academia Treffneriana 50-aastase mineviku kandjaks tema juhtide ja õpetajate kõrval, tema alati-noore vaimu järjekestvaks edasivijaks on olnud suur kogu noori, tema endisi ja praegusi õpilasi. Iga liige sellest kogust on teisega vastastikku seotud osaga oma isiklikust minevikust, on seotud oma vaimse kujunemise põhiliselt tähtsamate eluaastatega.

*Kui erinevad on olnud tingimused meie koolile ja ta õpilaskonnale möödunud poolsajandi kestes! Läbi raskete võitluste end maksma pannud, on meie kool andnud meile **töö, visaduse ja mehisuse** õhkkonna. Seesama vaim hoovab meile Akadeemia vanemate poegade, meie ees käinud vanemate sugupõlvede elust ja tegevusest. Olgem teadlikud, kui võrratult raskemais kasvutingimuis on toimunud nende püstisirgumine. Olgem ühtlasi teadlikud, et mõõtmatult soodsamad tingimused, millesse meie kasvamine ja elu on asetatud, seavad meile ka suuremaid kohustisi. Töotagem, et tahame neid lakkamatult silmas pidada ja täita oma parima arusaamise ja võimiste järgi!*

H. Bachmann,
HTG Õpilaskonna juhataja.

GUSTAV SUITS NOORUSE LAULIKUNA.

Igas ühiskonnas on ellu astuval või selle künnisest juba üleulatanud noorusel oma osa. Oleks küll liialdus ja ühekülgne pidada suuri ühiskondlikke, poliitilisi ja kultuurilisi murranguid ainult generatsioonide — nooruse ja vanaduse — vaheliseks võitluseks. Kuid ometi ei saa jätta tunnustamata, et nooruse rahulolematuse valitseva olukorra ja seda juhtivate „isade“ suhtes ning tema siit lähtuv uute teede otsimine on oluliseks teguriks ühiskonna ja tema üksikute elualade uuendamisel, edasiviimisel ja värskendamisel.

Nooruse ja vanaduse probleem on ürgne, on igavene. Ta on paratamatu, võttes igal ajajärgul oma erikuju, vastavalt aja ja ruumi tingimustele ning teineteise kõrval ja ka vastamisi seisvate vanema ning noorema generatsiooni liikmete isiklikele omadusile. Olles teadlikud nooruse ja vanaduse vastuoludes, pidades seda väärtusekski, mis viib elu edasi, seda uuendab ja värskendab, pole kummalgi poolel põhjust eriliselt nukrustada nende lahkkelide puhul või koguni karta katastroofi. On vaja ainult, et vanem sugupõlv ei kinnistuks mõttes, nagu oleks temaga jõutud eluarengu haritippu, kust pole enam tõusu. Ja niisamuti on vaja — ning seda tuleb rohkemgi rõhutada — et noorus ei langeks upsakasse vääri-ideesse, nagu algaks rahva elu ja ajalugu temaga. On vaja, et noorus tunnustaks, tänuvõttel vastu võtaks ja tõsimeelselt edasi viiks neid rahva elulisi traditsioone, mida vanem sugupõlv on kohusetruult kandnud temani. Neil mõlemapoolseil eeldusil püsib meie rahva ja tema elu erialade arengu järjekestvus.

Nooruse ja vanaduse vastuolude tähe all on alanud ja arenenud ka Gustav Suitsu ja tema juhitud Noor-Eesti liikumise tegevus.

Selle arengu lähtekohaks oli rahulolematuse vanaga. See oli valdav meeolu mitte üksi selles noorsoo ringis, kus oli juhtivalt tegev 20-aastane Gustav Suits, vaid reas teisteski noorsoo rühmitustes ja üritustes. Gustav Suitsu ja tema kaaslaste ringis aga see rahulolematuse võttis erilise värvingu oma suundumisega esteetilisele kultuurile ja huvi keskendamiseks kirjandusele.

Selle rahulolematuse taga oli uus kultuuritahe, idealistlik püüe õhutada eesti kehva kultuuritaseme tõstmist. See kuulutati ülesandeks noorele tõusvale sugupõlvele. Gustav Suits oli algusest peale selle uue tahte lipukandja, selle uue elumentaliteedi rajaja, selle uue liikumise sihtide ja ülesannete sõnastaja. Ta oli ühtlasi oma kaasaja nooruse laulik selle sõna kõige laiemas mõttes.

See nooruse ja noorte laulik ei jäänud mingiks noorsoo salmisepaks, vaid tema esimesedki laulud tõid uue ajajärgu kogu eesti uuemasse lüürikasse. Kui sajandi esimesil aastail siin-seal ilmunud Gustav Suitsu luuletised 1905. aastal avaldati kogutuina pealkirja all „Elu tuli“, oli saadud raamat, mis tähistas uut teed. Selle luuletiskogu osa eesti lüürikas on meile kirjandusloos vahest küllaltki selgitatud. Ent rõhutagem selle nooruslikku paatost, mis õhutas uues sugupõlves uut vaimu ja uut tahet, kutsus eneseotsimisele ja eneseleidmisele, uute aadete ja tegude valda.

Mis oli see „elu tuli“, mida kuulutas oma ajale luuletaja? Ta ütleb:

„Elu tuli helgib kui sinitaeva päikene,
elu tuli sähvab kui pilvedest äikene:
sätendab välkudes hämaras ööski,
valgustab mõtetes, tulistab tööski —
ja kaduvikusse kustub...“

Kes küll muu, kui eeskätt noorus pidi ja peab olema selle „elu tule“ kandja! Sama noorus, keda Gustav Suits oma esimeses luuletiskogus iseloomustab nii lõpmata kaunit ja haaravalt.

Ja esikohal oma võluga on noorusele, nii kaasaegsele kui hilisemale, meie luuletaja võitlusele kutse, tema lakkamatu hüüd: edasi! „Ihalduste tuliste tungalde“ lõkendusel oleme kutsutud otsima „muinasjutu Kunglat“, oleme hüütud „nendele, kes näevad und“ „müris-tama kõrvu sõjalugu“.

„Kaunis on küll vaikne lahe, kallis arm nii hell ja mahe“ — ärgu see noorust rahuldagu! Ärgu kartku surma ta, kui seda aated nõuavad, „sest pahem võitluseta veel sõuda koju õhtu eel“.

Sellelaadilisi tsitaate võiksim G. Suitsu esimesest luuletiskogust tuua veel õige rohkel

arvul. Sest on ju see eeskätt võitlusuule. Ja vaevalt on meie luuletajaist küll keegi teine nii mehiselt tajunud võitluse väärtust ja nii kirglikult kutsunud noori selle lipu alla.

Ühenduses tähendatuga on luuletaja hüüdnud noorust tahtekindlusele ja heroismile:

„Välkugu teras ja raiugu raud:

Mehi ei kohuta surm ega haud.“

Seegi motiiv on esinenud rohketes variatsioonides.

Gustav Suits on oma esimeses luuletiskogus sõnastanud ka kauneid õhutusid pingsale tööle, eriti ühisele tööle.

Kõneldes noorte ülesannetest, sõnab luuletaja:

„Töö selle nimi on, töö ilma võitja on — ta vägevamalt astub kui rooma leegion.“ Milleks aga kõik see töö, võitlus ja heroism?

Et neil on väärtus isiku sisetunnete rahuldamise, tema edasiviimise ja õilistamise seisukohalt, on endastki mõista. Kuid üle selle kõige on veel üks kõrgem väärtus:

„See kerkis üles nagu merelaine,

mu hinge iha, usk ja lootus — **isamaa**.“

Isamaa, oma rahva elutee ja saatus — see on Gustav Suitsu noorusluule võimsaim akord, **see** on hüüe võitlusele, heroismile ja tööle. „Mu hinge iha, usk ja lootus!“ — nii kirglikult on luuletaja sõnastanud oma tundmused isamaa puhul. Seejuures märkame, et isamaa-motiiv otseselt Suitsu luules esineb suhteliselt harva. On tundmus, nagu kardaks luuletaja seda püha mõistet tema liiga sagedase kordamisega argipäevastada. Kuid seda võimsamalt hoovab sisejõud, kui see mõiste oma kirjatähelises sümbolis ilmub paberile. Oleme haaratud, sest luuletaja on siia koondanud oma „hinge iha, usu ja lootuse“.

Gustav Suits on olnud omaaegse nooruse laulik. Ja laulikuna sõnastas ta mõtteid ja tundmusi, mis seni vormitult ja alateadlikult vibreerisid sadade ja hiljemini tuhandete pea-

des ja südameis. Kuid mitte sellega ei piirdunud meie lauliku osa. See laulik oli ka juht ja ideoloog, kes oma kaasajale, tervele sugu põlvele, andis juhtivaid mõttetähtsusi, mis on viljastanud meie vaimset kultuuri ja mille ajaloolist osa ei saa kustutada keegi.

Alles hiljemini ja alles nüüd suudetakse näha seda väärtuslikku vilja, mida Gustav Suits on toonud nooruse laulikuna, kogu kultuuri-tahtelise noorpõlve vaimse juhina, meie noore kultuuri viljastajana ja kaunimate aadete eest võitlejana meie rahva hariduselu varaaita.

Kuid omal ajal pidi seegi noorpõlv, kelle vaimseks lipukandjaks oli Gustav Suits, läbi elama nooruse ja vanaduse vaheliste vastuolude teravusi.

Noorus algas oma avalikku esinemist usaldusliku suhtumisega vanemasse sugu põlve. Just Gustav Suits oli see, kes tegi katseid töötada ühiselt vanema generatsiooni tegelastega, otsides sõbralikku toetust nendelt. Kuid erinevad, vastamisi suunduvad mentaliteedid ja maailma-vaated näitasid peagi, et ühesminek on võimatu.

Kui nooruse laulik kutsus oma generatsiooni võitlusse, püüdis vanadus seda tagasi hoida, nimetades seda nooreks ja lapsikuks ning kartes oma „küüsi kõrvetada“. Kui noorus oma entusiasmis tungis heroilisuse poole ja tahtis

*H. Bachmann,
HTG Õpilaskonna juhataja.*

ka võimatut teostada, pidas vanadus rahulikult „aru“ ja arvas ennast ja oma rahvast „päkapikulaseks“, kes kartku „ajalookäigu suuri rattaid“.

Järgneval ühiselulistele võitluste ajastul (1905) võtsid nooruse ja vanaduse erinevate profiilide jooned iseäranis selge ilme. Ja noorus on peagi teadlik „kahe ilmavaate“ lahkumisevuses. Meie nooruse laulik ja ideoloog leiab, et on teravamais joontes esile tunginud „kaks isesugust ilmavaadet, kaks isesugust tõekspidamist, mis teineteisega võitluses kokku põrkavad, inimesi lahutavad ja ühendavad“. Ja sama G. Suits tunnustab, et kuigi noortel veel selgi-

tamata palju küsimusi ja ülesandeid, siiski olevat neil „ometi ühine umbusaldus endise mõtteviisi vastu, ühine tormijooksu rõõm vana elu ja edu takistava korra vastu ja viimaks ühine tung uusi, paremaid, vabamaid elamisvorme luua“.

Sellega kuulutati nooruse loomulikke ja õigustatud püüdeid enesemaksmapanekuks olevais ajatingimuses. Kuidas suhtus aga neisse vanem sugupõlv?

Noored olid neile äkki buridani eeslid, jõuetud hinged, valmimata poisid, pajatsid, dekadendid, degenerandid jne. Nõnda nimetas vanade trükisõna uute teede otsinguil olevaid noori. Seda noorust nimetati „aatevaeseks“, „nõuta eitavaks arvustajaks mustaprillilise ilma vaatega“. Teda süüdistati „ajaloolise vaatlamiseviisi puudumises“. See suhtumine noortesse oli terav ja alahindav. Igal juhul ei vääri see olla eeskujuks ei praegusele ega tulevale vanadusele.

Noorust kutsuti tagasi vanade tähistatud teedele. Ta ei läinud, talle olid meeldivamad uued rajad, mida tuli endal ajada, omad sihid, omad vaated . . .

Need omad teed ja omad otsingud tõid uusi elamusi, kogemusi ja ka pettumusi. Gustav Suits lakkas olemast noorte ja nooruse laulik selle sõna spetsiifilisemas mõttes. Ta „ohvrisuitsu maha vaotanud saod“, ta „vaimustused liivale kantud“, ta taandub oma hinge üksindusse, „tumm, tõsine, maapagulase samumudega“. Neist resignatsioonidest sai eesti lüürika uusi tähisteseid, mis tähendavad klassikalise vormitäiuse saavutamist. Saavutisi, mille siseväärtusi meie, noored, tajume mõistvamalt vahest alles hiljemini, kui on rikastunud meie siseilm uute elamuste ja kogemustega.

Gustav Suits noorte laulikuna on etendanud juhtivat ja vaimustavat osa mitte üksi oma kaasnoorte otsinguis ja võitlusis. Ta noorusegi laulud ulatuvad üle oma aja. Ta hüüded eneseotsimisele, võitlusele, heroismile, tööle ja isarnaa-vaimustusele haaravad veel paljude sugupõlvade noori, kes jäävad truuks nooruse vaimule. Ja sügava tänutundega mõeldakse Gustav Suitsule, kes noorena laulis noorte südamesse, äratades õilsust ja mehisust.

H. Bachmann.

Linn sügisel.

*Armastan sügisest linna marga,
latern kui kaob nagu udupärga,
visates värisev-sünget helki
pimedusraskesse taevatelki.*

*Omnibus porine esile rühib,
tänavasaastast kaks rööbast pühib;
tinane temagi, hallina kaob,
kuhugi kaugele udusse vaob.*

Arva.

JUBELIPIDUSTUSTE KAJASTUSI.

Möödunud aasta detsembrikuul pühitses Hugo Treffneri Gümnaasium oma 50-aastast kestvust.

Viiekümne aasta eest, 7. dets. 1883. a. saabus Hugo Treffner'ile kauaoodatud luba oma kooli avamiseks. Peaaegu mittemillestki löi see teovõimas rahvuslane omapärase kooli, kus valitses rahvuslik eesti vaim, kust sirgusid mehed, kes tänapäeval sammuvad Eesti elu esirinnas. Väikesest algatusest arenes tulinhingelise Hugo Treffneri juhtimisel õppeasutus, mis julgelt võis seista kõrvuti selleaegsete vene koolidega.

Palju on pidanud H. Treffneri Gümnaasium edaspidigi võitlema, suuri raskusi on tulnud tal võita, kuid need on teda ühtlasi karastanud, teinud ta kindlaks ja tugevaks. Väetist lapsest on saanud täismees, kes 50. eluaasta möödudes tahab hetkeks seistada, heita pilku tagasi möödunud aegadele, mis murede ja raskuste kõrval võivad pakkuda ka palju kauneid mälestusi vanast Akadeemiast.

* * *

Algavad juubelipidustused vaikel talveõhtul. Peetri kirikus on korraldatud pidulik jumalateenistus. Helkivad küünlad, rohelisega kaunistatud kirik, palju vanu ja noori kooli sõpru —

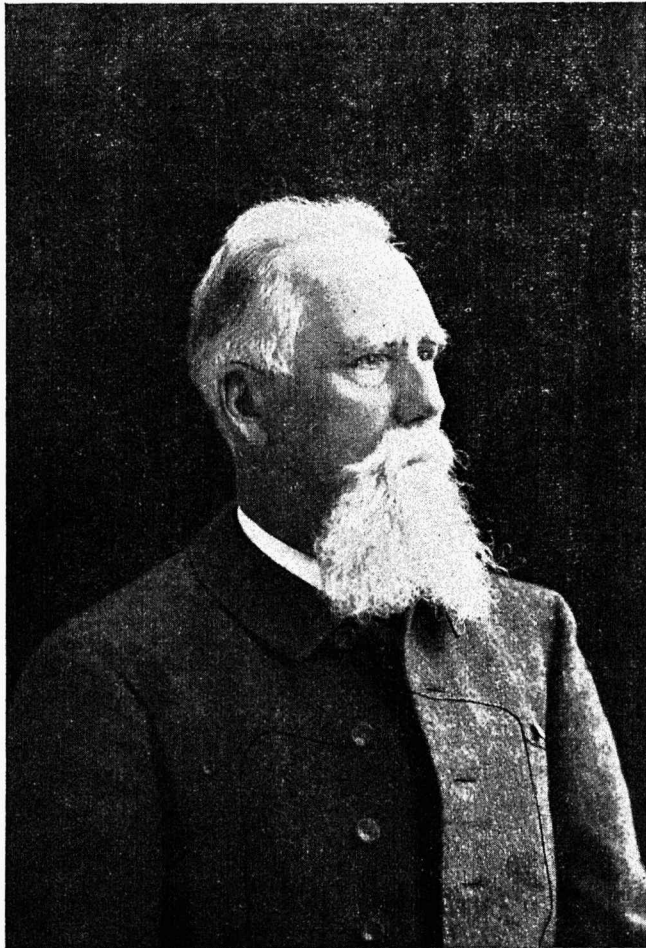
kõik see loob juba algul pühaliku ja harda meeolu. Kõlav orel, hästi ettekantud laulud, õpetajate-vilistlaste südamlikud sõnad ja tõsised palved ei jäta puudutamata ühegi vana ega noore südant. Avajumalateenistus kujuneb

kõigile, kes kogunenud vaikseks palveks pühakotta, üheks kaunimaks ja meeliharavamaks hetkeks kogu pidustuste kestel.

Pidulik aktus „Vanemuises“. Hoolimata laupäevast on avar teatrisaal viimase võimaluseni külalislitega täidetud. Valitseb elevusrikas, ootuslik meeolu. Siis kõlab tervitusmarss. Ilmub Vabariigi esimene kodanik härra Riigivanem Konstantin Päts, keda tormiliste poolehoiuavaldustega vastu võetakse. Härra Riigivanema osavõtt kooli pidustustest näitab kujukalt seda tunnustust ja lugupidamist, mida Gümnaasium terves riigis on saavutanud.

Esireas paistavad silma kõrged külalised, vilistlased härrad Riigikogu esimees K. Einbund, rektor J. Köpp, Eesti Panga president J. Jaakson, F. Karlson, O. Rütli jt.

Aktus õnnestub kõigiti. Juba avaettekandena esitatud F. Karlson'i proloog A. Virkhaus'i muusikaga „Minu credo“ loob vastava meeolu. See, mida F. Karlson nimetab „Minu credoks“, võib olla ja peab olema meie kõikide „credo“ — meie rahvuslik usutunnistus.

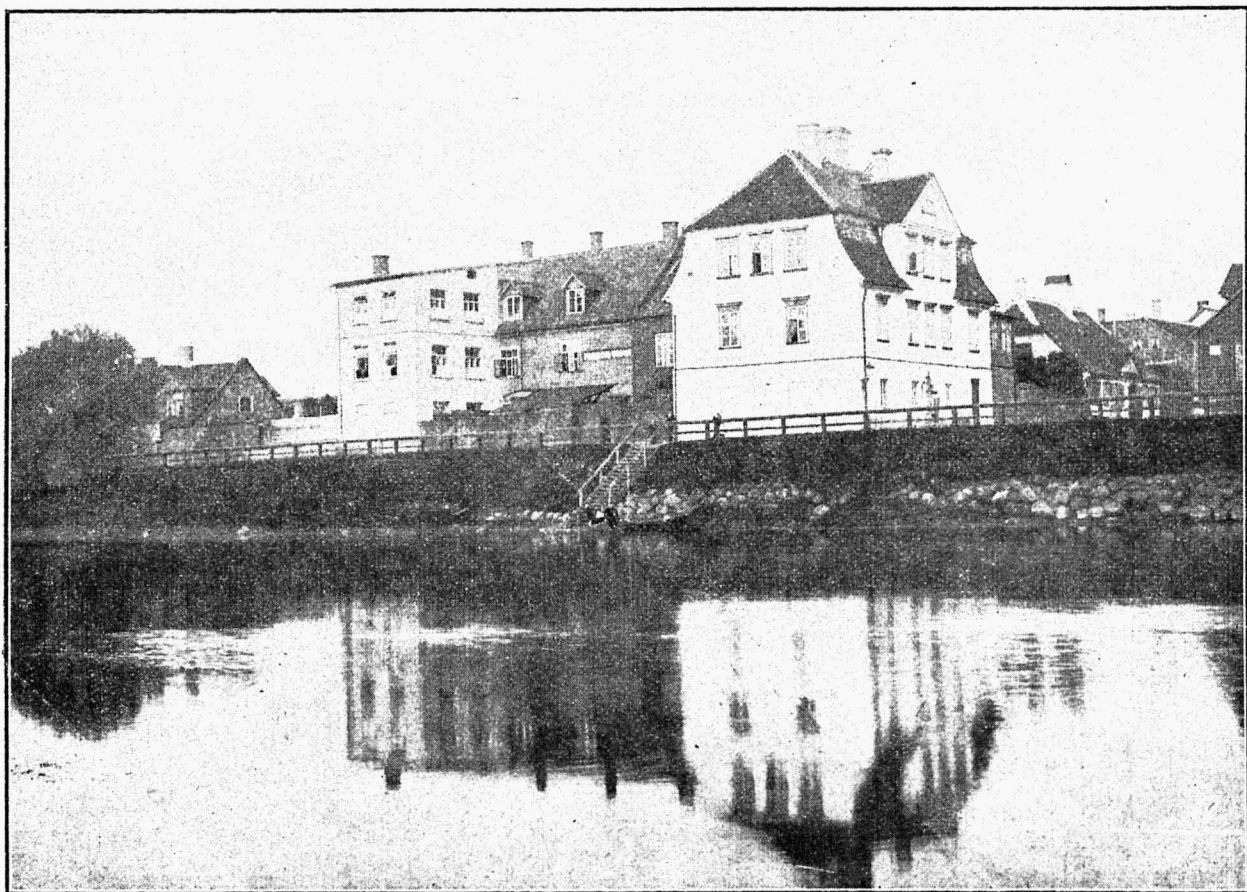
Hugo Treffner.

Pikema kõnega kooli ajaloost esineb härra dir. Treffner, kuna teised kõnelejad, nende seas ka härra Riigivanem, oma sõnavõttudes rõhutavad seda osa, mida Gümnaasium on etendanud meie kultuuriloos. Rohkete kõnede ja tervituste tõttu kujuneb aktus pikemaks, kui on kavatsatud, ning osal tervitajatest tuleb oma sõnavõttust loobuda.

Päikesepaisteline talvapäev; linnas lehvivad

Oma osavõtuga austab balli ka härra Riigivanem ühes saatjaskonnaga. Tujuküllases meeleolus mööduvad tunnid kiirelt — üks meeldiv osake üldisest tervikust on jällegi läbi elatud.

Vaikselt pühapäeva hommikul nähakse kooli juurde kogunevat nii õpilasi, vanemaid kui ka endisi kasvandikke, neist mõnigi mütsiga, mis juba ajalukku vajunud. Sammutakse ühise perena Jaani kalmistule, kus avamisele tuleb

rahvuslipud; trefoonlased kogunevad Vabadus-samba juurde, et anda tōotust isamaale — olla rahvuslased ja kodumaakaitsjad.

Isamaaline vaim ja rahvuslik mõtlemisviis on punase niidina läbistanud kooli ajalugu — praegused trefoonlased tahavad olla eelkäijate eeskujude väärilised.

Õhtu. Pidulikult kaunistatud „Vanemuise“ ruumidesse on kogunenud kogu kooli sõprus-kond kontsert-ballile — alates hallpäistest vilistlastest ja lõpetades õpilaste-abiturientidega.

Hugo Treffneri hauale püstitatud mälestus-sammas.

Pühalikult kõlab koraal läbi vaikse hommiku-õhu üle lumitunud ristide, üle tuhandete kalmude, üle hardunud inimeste... kaugele... kaugele... Vaikselt langeb lund puudelt, vaikselt eemaldatakse kate sambalt. Lihtne ta on... kuid suursugune — suursugune oma lihtsuses, nagu see meeski, kellele ta on pühendatud. Lihtsad on ka kõned, mis peetakse, ei ole siin kõrget paatost ega suuri sõnu — need

oleksid ka asjatud. Südamlikkude sõnadega kõneleb praost G. Rutopõld kadunust ja pühitseb sammast — mis südamest tuleb, see läheb ka südamesse. Teine ilusam hetk kogu pidustuste kestel — meeldejääv just oma tagasihoidlikkuselt ja lihtsuselt.

Lökendavad tõrvikud, säravad silmad, ühine vaimustus — see vahest iseloomustaks õhtust tõrvikutega rongkäiku. Sel käigul on igaühel võimalus jälgida kooli ajalugu puht-väliselt, sest rongkäik läbis neid tänavaid ja peatus nende majade ees, kus Akadeemia kunagi oli ulualust leidnud. Jah, palju oli neid, nad kõik manavad me silme ette pildi tolleaegsetest oludest ja raskustest, mida siiski võideti.

Jõutakse Emajõe kaldale vana Akadeemia ette; sadade tõrvikute valgusel, suure rahvahulga osavõtul peab dir. K. Treffner sütitava isamaalise kõne ning avab oma eelkäijale pühendatud reljeefi sama maja seinal, kus „vana Hugo“ elas ja töötas. Kõlab ühine vägev isamaalaul ja muusika saatel liigutakse läbi linna tagasi kooli poole.

Raske on lahkuda, kui ollakse vaimustatud. Ühises suures leegis põlevad tõrvikud kooliõuel, sädemed tõusevad kõrgele taeva poole, lauldakse oma armastatud gümnaasiumi tervituseks „Vivat academia . . .“

Viimane pidustuste päev. „Vanemuises“ peetakse traditsioonilist aastapäeva-õhtut. Kogu raskus langeb seekord õpilastele, nende õlul on eeskava ja kogu korraldus. Ning peab ütleva, sellega saadakse täiesti toime. Õpilaskoor ja sümfoonia-orkestri poolt ettekantud A. Virkhaus'i ballaad „Vaimude org“ kui ka õpilaste poolt mängitud Molière'i komöödia „Ebahaige“ õnnestuvad täiel määral. Meeleolurikkas tantsus kaovad juubelipidustuste viimased tunnid.

Mainida jääks veel kooli näitust, kus olid esitatud kõik õpilaste saavutised. Näitus andis üldpildi kogu tänapäeva koolist. Üksikasju on võimatu tähendada; küll võib öelda, et tööd oli tehtud, igaüks oli andnud oma parima — näitusest kujunes kooli suurparaad.

See oleks linnulennuline ülevaade HTG 50-aastase kestvuse juubelipidustusist. Need olid meeleolurikkad päevad ja sisukad tunnid, mis pakkusid mõndagi tähelepanuväärset ja kasulikku. Tutvudes kooli minevikuga ja otsides senistes saavutistes õnnestumisi ja väär samme, mõistame kriitilisema pilguga hinnata olevikku ja sihikindlamalt seada oma püüdmusi tulevikus.

A. V. ja V. T.

Dir. K. TREFFNER'i 25-AASTANE AMETIJUUBEL.

Käesoleval õppeaastal meie lugupeetud direktor Konstantin Treffner võis tagasi vaadata oma veerandsajandi pikkusele tööle koolipõllul.

Konstantin Edmund Treffner on sündinud 13. oktoobril 1885. a. Koorküla vallas Valgamaal. Alghariduse sai Helme vallakoolis, õppides seal 1896.—1901. a. Keskhariiduse omandas samas koolis, mille õpilased praegu meigi oleme. 1905. a. õiendas Tartus küpsuseksami ja matemaatika koduõpetaja eksami. 1906.—13. a. töötas õpetajana ja kasvatajana H. Treffneri Gümnaasiumis. Lühikese vaheaja järele oli õpetajaks E. N. K. S-i tütarlaste gümnaasiumis. Koolitöö kõrval K. Treffneril jätkus veel energiat Tartu ülikooli füüsika - matemaatika teaduskonna lõpetamiseks 1917. a.

Raskel ajal, sõja ja revolutsioonide keerises, K. Treffner sai H. Treffneri Gümna. juhatajaks ja on sellel kohal edukalt

täitnud oma ülesandeid praeguse ajani. Olles eesti tunnustatuma kooli juhataja on K. Treffner võtnud osa ka paljudest seltskondlikest üritusist

juhtiva liikmena. Töötada 25 aastat õpetajana on küllalt pingutav; K. Treffner on selle ajaga enesele võitnud viljaka töömehe nime Suureks õnneks õpilastele on see, et nende juht pole külm mõistuseinimine, vaid südamluk sõber. Ta likvideerib nii mõnigi kord õpilasele ebamugava olukorra andestava naeratusega. Meie tunneme dir. K. Treffnerit kui püsivat töömeest, julgustavat kasvatajat ja aatelist patriooti. H. Treffneri Gümna. õpilaskond soovib oma armastatud direktorile rohkesti õnne ja energiat ning loodab, et veel paljud noored

Dir. K. Treffner.

võivad tema juhatusel omandada kindla aluse eluvõitlusiks.

G. P.

SAADJÄRV.

Juba eemalt mäenõlvakult on näha midagi läikivat all orus. Üle Saadjärve mõisa pargi puulatvade sädeleb midagi. Päikesekiired mänglevad imeselges vees. Vesi särab nii silmipimestavalt nagu puhas kristalline lumi heledas päikesepaistes. Tahtmatult jääd seisma, et vaadelda seda kaunist pilti, mis paelub sind tükk aega. Alles siis saad mahti ümbrust silmitseda.

Ümbrus on siin tõepoolest tore. Kahelt poolt ümbritsevad järve vored, pigistades järve oma vahel peeneks kui kaelkirjaku kaela. Nende vahelises orus asubki järv, ja seda orgu jätkub kahele poole järve kuni pikkamisi laialduva sooni.

Jah, pikk ja kitsas on see järv. Ta on oma seitse kilomeetrit pikk ja üle poolteise lai. Voo-tele on siia-sinna nagu peoga majakesi külvatud. Nagu tikutoosid on nad seal, ähvardades iga silmapilk järve langeda, kui vähegi tuuleõhku puhuks. Siia ja sinna on ka metsasalku eksinud. Üle järve paistab üksik kirikutorn, mis nagu ähvardav sõrm näitab taeva poole: seal üleval elab see, kellele teie, viletsad, olete elu võlgu ja kes teile on loonud selle ilusa vaatepildi. Üsna järve kaldal on kalmistu, mille puud majesteetlikult kõrgusesse tõusevad ja tasase kohinaga igavesti uinujaile igavest uinulaulu laulavad.

Kui laskuda alla tolmust teed mööda, kaob järv hoopis silmist. Teda varjavad tihedad pargipuud. Pargis tõuseb kari hallivatimehi kisades õhku; esimestena tervitavad nad sinu mittesoovitavat külaskäiku nende elukohale. Pikapeale nad siiski rahunevad ja laskuvad puudele tagasi, kui näevad, et neile midagi halba ei tehta.

Juba paistab puude vahelt jälle järv, ja viivu aja pärast oled järve ääres. Ilus, äärmiselt ilus on Saadjärv. Ei leidu vist kuskil säärast selge veega järve, mis aina sinab ja sinab, ja läbi-

paistmatusse sinasse see järv kaobki. See sina ühineb taeva sinaga, nii et ei saa arugi, kus lõpeb järv ja algab taevas. Ja vesi aina sädeleb, sädeleb...

Teisel pool järve on Kukulinna mõis oma lossiga. Lossi järve-poolses küljes asuv lai trepp, mis viis lossist alla järve, on nüüd lagunenu ja ära koristatud. Lossielne muruplats, mis kord oli puhas, on olnud hiljem hoopis ise moodi olevuste tallermaaks. Nimelt võisid siin vabalt ümber hulkuda kõiksugused pudulokused lihtsast kanast kuni uhke hobuseni.

Nüüd on asi paranenu. Lastekodu Kukulinna toomisel on hakatud lossi eest hoold kandma ja pudulokuste piiramata võimalusi on piiratud. Lossi ümbrus on korraldatud ja ilustatud.

Päev läbi on järve ääres suvel kilkamist ja lõbu. Noortel on ju kevad, sest noorus on kevaderahvas. Seda mulinat, mis siis järves on, kui mudilased suplema lähevad. Kogu järv just kui elaks koos noorusega. Saadjärv on neis pisikestes „maailmavallutajais“ leidnud tänulikud sõbrad, kes aitavad tema üksildust jagada.

Eriti ilus on Saadjärv hommikul päikese tõeses. Nagu valge pehme vaiba all uinub siis järv. Alles kui tõusev päike oma kiired üle pargipuude latvade on upitanud, liigutab järv ennast oma valge vaiba hõljudes. Siis hakkab ta aeglaselt vabanema valgest pehmest rüüst. Ta on kui unine koolilaps, kes ei taha üles tulla. Kergelt hõljub see vaip, tõuseb ja ei tõuse ka, kuid pikkamisi ta haihtub, ja isegi Saadjärv ei tea, kuhu ta vaip kadus. Alles järgneva öök leiab ta vaiba üles.

See vaikne järv võib aga ka vihane olla. Harva suvel, kuid seda sagedamini sügisel on ta kaetud maruvihaste lainetega. Siis on järv kardetav.

Kuid peagi vangistatakse ta, ja peegelsile jää katab teda. Järv uinub siis kuni järgmise kevade ja vabaduseni. Peagi kattub jää paksu lumega, ning kõik on järvel tühi ja mahajäetud. Ainult lumi särab ja säten dab helgeil talvepäevil, ning lookleyad teed läbivad lumikõrve.

Kui vaikel pühapäeva hommikul kõlavad pühalikult Äksi kiriku kellad, siis kõlavad ka nad Saadjärve pinnal edasi, kuni viimaks haihtuvad. Siis on Saadjärv pühalik ja ta nagu palvetaks. On tunne, kui viibid just paadiga järvel, et oled kirikus.

See on järv hingega. Ta saab inimeste muredest ja rõõmudest aru ning on rõõmus ning mures nendega. Ta unustab siis iseene, unustab, et ta on vaid järv, kel pole hinge ja südant. Kuid ta peab seda olema, sest ta vesi on läbi paistev ja õhk tema kohal on sinav, nii sinav . . .

Saadjärvel pole saladusi, kuid inimhingele on ta siiski tihti arusaamatu.

A. Nõmm.

Tartus, 25. III 34.

ARENKU KEERDTREPP.

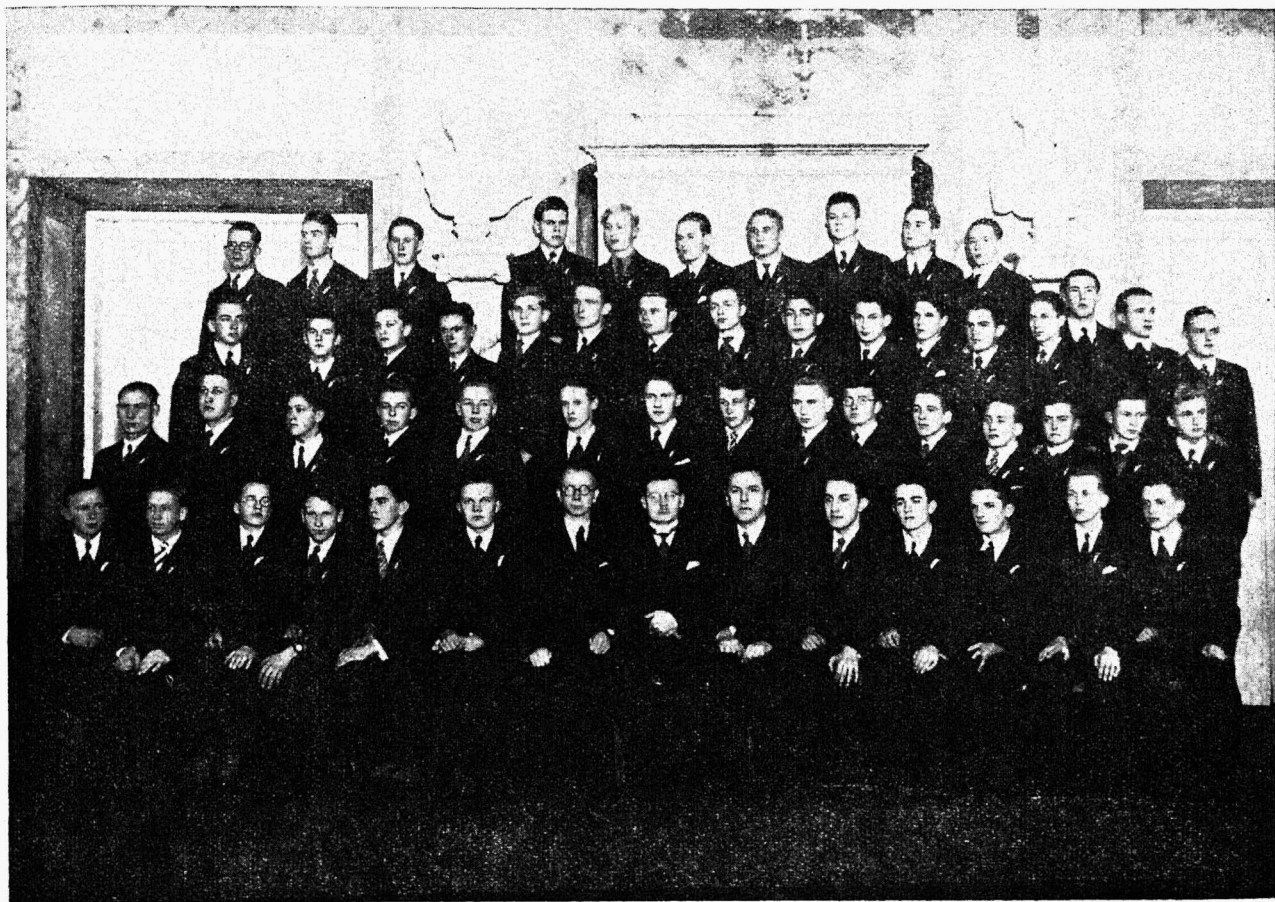
Elame ajal, mil rahvaid huvitavad eeskätt majanduslikud probleemid. Enamik tänapäeva inimestest tegeleb vaid puhtpraktiliste küsimustega ja kaldub kergemeelsele elunautimisele, eelistades heeringaid ideedele. Need aga, kes püüavad kaaskodanikes õhutada kõrgete ideaalide kultust, pettuvad oma lootustes ja muutuvad pessimistideks.

See oli möödunud sajandil, kui tekkis murrang inimeste vaimsetes huvides. Siis tekkisid ja omandasid domineeriva koha avalikus elus uued poliitilised ja kirjanduslikud voolud, mis olid materialistlikud ning lähedased reaalsele elule. Sajandite jooksul enne seda murrangut me võime aga jälgida, et inimesi köitsid abstraktsed, sageli eluvõõrad ideed. Vaimne ja majanduslik ummik, milles maailm praegu rabeleb, on sajandite pikkuse ajaloolise arenemise

tulemus. Kord on rahvastel esiplaanil vaimsed siis aga jälle majanduslikud huvid. Võrrelgem vaid kahe suure revolutsiooni lööksõnu. Esimese revolutsiooni kandjaks oli „liberté, égalité, fraternité!“, teine aga töötas rahvastele „rahu, leiba, maad!“. Jakobiinid rõhutasid ülevaid ideid, mis pidid inimesi hingeliselt rahuldama, neid altruistideks muutma. 1917. a. revolutsiooni lööksõnad ärritasid aga inimeste madalaid, egoistlikke tundeid, olles suunatud materiaalsete hüvede saavutamisele. Tungides veel kaugemale ajalukku ja vaadeldes vaimsete huvide iseloomu uue aja algul ja keskajal, me näeme, et tolleaegsed inimesed oma mõtteviisilt ning teotsemiselt on meile äärmiselt võõrad. Ideed, mis keskajal köitsid inimeste meeli, ei paku meile mingit huvi. Ainult jalestust või muiet suudavad meis tekitada keskaja inimeste vaated. Selle aja tar-

gemad pead võisid vaielda tänapäeva inimesele isegi nii absurdse küsimuse üle nagu: mitu kuradikest mahub ühe nõiela pea otsa? Askeetide enesepiitsutamine, kiriku kõikvõimsus, ebausk, nõiaprotsessid, inkvisitsioon ja ususõjad — see kõik tunduks 20. sajandi inimesele muinasjutuna — kui ta poleks mitte ajalooline fakt. Nii valit-

eluavaldustes sarnaneb üllatavalt Rooma impeeriumile. Algame võrdlust jällegi lõöksõnadest. „Panem et circenses!“ nõudsid proletaarlased Roomas ja kes meistki poleks valmis sama hüüdma, kui leiduks vaid Caesar, kes täidaks me soovid. Tööpuudus, mis lorkas Roomas, rõhub ka tänapäeva töölisi. See, mis teeb surematuks

1933./34. a. lend.

sesid umbes tuhat aastat meile võõrad ideed inimeste vaimuelu. Pöörates aga ajaratast veel enam tagasi, me jõuame ajajärguni, mil inimesed mõtlesid ja teetsesid samuti kui meiegi. Need on Rooma vabariigi viimased aastad. Tuletades meelde kuulsaid sõnu: „Nihil novi sub sole“, me leiame, et praegune maailm pea kõigis oma

Ovidiuse, Cicero ja Horatiuse tööd, pole mitte nende teostes peituv ideestik, sisuline väärtus, vaid välise vormi täiuslikkus. Sama teed käib ka meie vaimuelu. Me vaatame huviga efektirikast revüüd ja operetti, kuid hoidume kõrvale sügavalt hingetatud tragöödiast. Nii Vanas Roomas kui ka meil on rahvas valmis vahetama kõrgeid ideid majan-

duslike hüvede vastu. Demokraatia ei suutnud roomlasi õnnelikuks teha ja pidi maad andma diktaatorile. Tänapäeva eurooplasedki on pettunud vabadusest ja igatsevad „kõva käe“ järele, lootes sellelt majandusliku ja kõlbla olukorra parandamist. Eurooplased on nagu roomlased, nad elavad vaimses, poliitilises ja majanduslikus ummikus; nad valitsevad maailma, kuid ei suuda elada õnnelikult. Lääne-eurooplaste rajatud kultuur

kõduneb. Hunnide tekitatud liikumine hävitas Lääne-Rooma riigi; mis keelab tulevikus jaapanlasi Lääne-Euroopat ründamast? Meie, noored, peame pöörduma kõrvale seniselt teelt ja uute abinõudega püüdma täiuslikkuse poole, sest muidu suigub maailma areng uude tuhandeaastasesse unne — algab teine keskaeg.

G. Peiker.

KOOLIPOISI NUTULAUL.

See koolipoisi elu on juba kord säärane, et ega ta olegi nii väga suurepärane. Kolmteistkümme aastat olen ma juba kannatanud ja mõtelnud järele seda värki, kuid veelgi pole ma kanda saanud abituuriumi märki. Eks ole küll kole see lugu, sest tõde ja õigust pole siin ilmas mitte sugugi!

Et aga sinust üks ontlik ühiskonna liige tuleks, nõutakse — sa pead õppima, kuni kas või sureks. Saksa keelt pead sa oskama nagu geenius ja ajaloost olgu sul igapäev pääs terve kursus. Inglise keelega kas murra või oma keel ära, aga kõige selle vaeva pääle ei tohi sa teha mitte mingisugust kära. Sest muidu pannakse su suu otsekohe lukku sellega, et kutsutakse terve pedagoogium ja suguvõsa kokku, ning tehakse siis halastamatult selgeks, et sa oled üks hukkaläinud inimene — rumal ja unine ning juba sündimisest saadik määratud inimkonna paiseks. Nii kurb kui see asi ka ei ole, kuid ta on ikkagi kole!

Sedasi ma mõlgutasin neid mõtteid, sügavaid ja suuri, kui kõndisin üksipäev koolist koju ning kandsin põuetaskus saksa keele literatuuri. Kui koju jõudsin oli kell juba kolmveerand kolm ja, kuigi ma sõin nagu tuhk ja tolm, suutsin lõpetada eine alles veerand neli. — Oh sa veli! ütlesin

ja sellest, mis õige ette võtta, mõtlema hakkasin. Tahtsin teha üht väikest lõunauinakut kõigepäält, kuid siis tuli meelde ja tundsin sundi, et oleks tingimata vajalik minna tantsutundi, sest mingil tingimusel ei tohi puududa säält. Tegin siis kiiresti manikööri ja hakkasin saapaid viksima ning, et mitte hiljaks jääda, jooksin ka tänaval allüüri.

Juba mõne minuti pärast tantsisin tangot ja quick-steppi niug keerutasin sekka ka vana viini valssi. Tantsisin iga tütarlapsesega korra läbi, kuid oh sa taevane vägi! — Üks oli ikka ilusam kui teine ja kõige ilusam oli alles viimne! Panin talle selga vateeritud palitu ja nõnda ma saatsin koju oma väljavalitu.

Kuna aga tee oli hirmus libe, palusin ma luba tal käe alt kinni võtta, et ta mitte ei astuks mutta. Sellepääle ta vastas upsakalt, ma ärgu käitugu nii lopsakalt; tema võivat end täiesti usaldada iseenda hoole, ja kui mina kukkumist kardan, soovitas mul abi saamiseks pöörduda politseiniku poole. See oli alles lops! Kuid enne, kui suutsin veel vääriliselt vastata, jõudis ta asja juba heaks pöörata. Küsis, kas ma ei sooviks kinno minna ja tedagi viia sinna. Ja kuna ma kord juba olen hääsüdameline inimene, ei paku mulle mingit lõbu vihapidamine ja

jonnimine. Täitsingi tema soovi ning varsti silmasime endi ees virvendavat ekraani. Nägime säääl Marlene Dietrich'i ja verejänulist tiigrit ning neegripoissi, kes uuris meetripikkust kiikrit. Kinost tulles kõndisime väga virgasti ja lõppude lõpuks jätsime teineteisega ka ikkagi hüvasti. Ta hoiatas veel, ma vaadaku ette, sest selles linnaosas olevat väga palju kraadepoisse ja pätte. —

— Nojaa! — see ju olekski peagu kõik! Kuid eriti valus oli mulle see tõik, et järgneval päeval suur muhk minu kulmul asetses ning säääl kord sinisena, kord punasena imeilusasti ja väga valusasti läigitses. Pääle selle oli minu parem käsi väänatud küünarnukist välja ja — mis kõige hullem — isegi õpetajad ei mõistnud minuga nalja! Vaatamata sellele, et mul polnud võimalik tunde ette valmistada, võttis igaüks vaevaks mind kahega üllatada. Siunasin saatust

ja, et meeleolu vähegi tõsta, tegin koos teiste poistega natuke kantust. Kuid selle eest määrati mulle kui eestvõtjale kaks tundi pühapäevast istumist, et sellega ühtlasi oleks mul võimalik oma mineviku ja tuleviku pattude üle toimetada järelemõtlemist. Eks ole küll kole see lugugi, sest tõde ja õigust pole siin ilmas mitte sugugi!

Kes teab, võibolla oleksin juba otsaga Ameerikas või kõnniksin kuuvalgel ringi Veneetsias. Kuid papa ja mamma soovivad jonnakalt, et hõõruksin koolipinki usinalt, et minust saaks üks tubli hambaarst või advokaat, või vähemalt korralik kõstrikandidaat. Ja kuna me igal pool näeme haritlaste üleproduktsooni, tuleb meil endilgi käia elus mööda kõveraid jooni. See pärast ma hoiataksin ka tõega: löögu igaüks kooliskäimisele käega. Ja eks see koolipoisi elugi ole juba kord säärane, et ega ta olegi nii väga suurepärane.

Ablativus Absolutus.

ÕHTU.

Päike vajub. Taevas tumeneb idas. Enne tumeroheline kuusik on loojeneva päikese paistes lillakaspunane, kuna männid on kollakasroosad, siis pruunid, kuni kustuvad halli hämarikku.

Tuul vaibub. Säased tambivad ülesalla päikese viimaseis kiirtes. Paistab vaid päikesest pool punast ketast, mis vajub ikka hoogsamini.

Trepil istub vanamees — hõbedat on valatud tema juustesse. Vaatab punast ketast metsamüüri kohal ja mõlleb:

— Päike vajus ka siis, kui olin noor! Olin rõõmus, sest lootsin järgnevaks päevaks helget ilma: kesakünniks, heinateoks... Päike vajus ka siis, kui noorena jõlkisin mööda külakopleid ja aidalakku. Päike vajus, kui tõin koju Miina.

Ja Miina tulebki lauda poolt, pang käes, undruk kääritud põlvedeni; ikka veel endine kärmas

Miina, kuigi aeg on valanud temagi liikmesse vanadusetina.

— Päike vajus ka siis, kui tulime tookord kirikust; vajus toosama õhetav päike, hobune traavis, vankriratas nühhkis tekisurgal ja õlekõrs põristas kodaraid lugeda...

Imelikul kombel tulevad täna vanamehele piibupopsimisel endised ajad silme ette. Millegipärast tundub talle tänane õhtu erilisena. Päikeseratas aga on nii suur ja punane... Hall uduviirg tõuseb Tondisoo kohale ja vaevalt silm seletab küüni, mis praegu mässub uduloori... Varesed lendavad tiibade vuhisedes üle õue, kanep lehkab...

— Miina! Tule vaata!

— Mida?

— Päike vajub...

— Mis ma's tast vaatan.

— Tule, vaata, kuis vajub üle Tondisoo nagu tuline kuul — tule ruttu, muidu vajub äragi, tule!

Miina tulebki ja vaatab lävelt, käsi silmil, teine põlle all.

— Homme on hää ilm, mis ta's muu... ütleb ja tahab põigata sahvrisse.

— Oota nüüd, istu!

Miina annabki järele ja istub vanamehe kõrval. Tõesti, imelikult Jaak vahib päikeseketast, jälgib hoolega, kuis ta vajub sakilise metsamüüri taha, mis on kui määratu saag, hambad ülespidi. Jaagu nägu hiilgab. Vanadus on palju kortse kiskunud ta palgesse. Kortsudesse ei paista punast valgust — need on varjus lillad, hallid... Miina näeks nagu alles täna, kuis Jaak on muutunud vanaks ja kortsuliseks.

Pojapoeg Mikk sammub üle roheline muruvaiba aida poole, valge lina õlul, padi kaenlas.

— Tule, Mikk, vaata, kuis päike vajub!... Tuleb Mikk, istub ka lävele, ütleb:

— Ilus õhtu, eks?

— Jah, latseke, ilus õhtu... vajub!...

— Jah, inimese elu on samasugune kui päev, millele järgneb õhtu ja öö!... Vaadake seda noort kuusikut ja noid pikki mände!... Nägin, kui nood männid olid noored ja kuusikut ei olnudki, ja päikese loojenemises ei olnud siis nii

imelikku leeki kui täna... Aga nüüd on need männid suured ja kuusik kasvanud alla ning punetab õhtuses päikeses!...

Korra vajus päike samuti punaselt. Isa istus siis lävel ja näitas mulle, kuidas punane päikesekuul vajus saagja metsamüüri taha. „Näe — pool veel paistab!“ sõnas ta. Alles siis temale vaadates nägin, et ta nägu ei sارانud enam noorushiilguses, et teda katsid vanadusekortsud...

Mulle näib, nagu istuksin tänagi õhtul samal lävel... Kuid päike ei paista enam nii punaselt, palavalt...

Nii nad istuvad, vaatavad, kuni kõik upub suviõisesse hämarikku...

Kolm halli kogu tõusevad lävelt: vanaisa poeb eestarre sängi, vanaema kõrvale. Nad on koiduni ärkvel: ei tule und... Mõtlevad noorusele, veerevale päikesele.

Mikk poeb aidalakka. Midagi nagu põleb temagi hinges... Uinub...

* * *

Päike vajub taas punasena. Üle kabeli paistavad viimased punased kiired... Kaks valget risti hiilgavate nimeplaatidega paistab üle kabeliaia. Varesed lendavad tiibade vuhisedes üle kõrgete kaskede... Hall udulõng tõuseb lepiku tagant ja valgub üle heinamaa laiali...

Õhtu on!...

L. Kikas.

ÜLEVAADE ÕPILASKONNA TEGEVUSEST.

Õpilasetegevus on kasvatusliku tegurina tähtis peamiselt kolmelt seisukohalt. Esiteks annab ta tulevasile kodanikele hulga teadmusi ja kogemusi organisatsioonilises töös, arendades ühtlasi ühiskondlikke tundeid; teiseks pakub ta noorile kasulikke teadmusi teaduse, kunsti, kirjanduse, muusika ja muudelt kultuurilistelt aladelt, mis otseses õppetöös vahest puudutamata

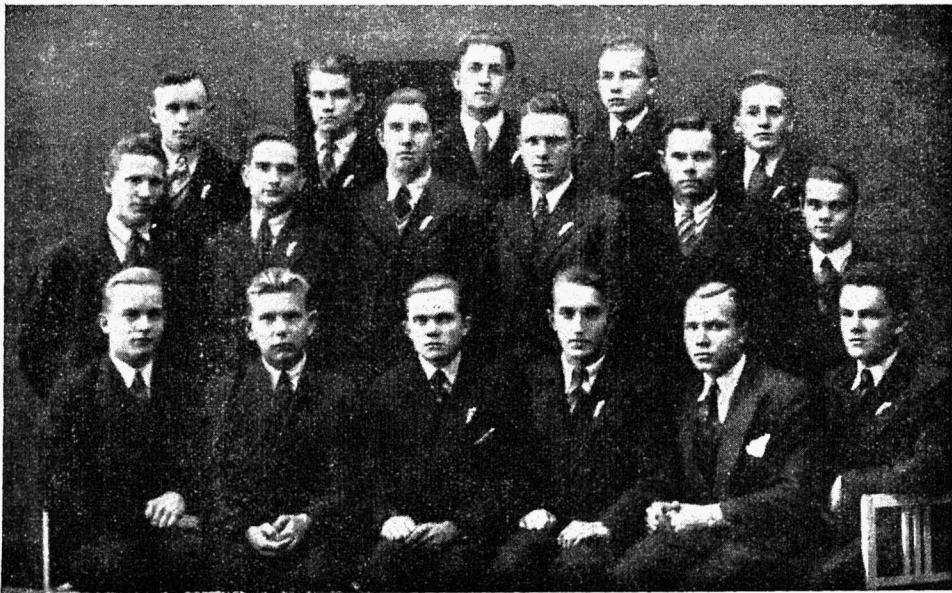
jäävad, ja lõpuks võimaldab ta õpilasile huvikohast ja kasulikku meelelahutust ja tööd õppetööst vabal ajal. Neid kolme põhimõtet on taotlenud ka HTG Õpilaskond oma 9-aastase tegevuse kestusel.

Õpilaskonna 9. tegevusaasta algust märkisid 16. veebruaril 1933. a. korraldatud pidulik aktus ja kaks päeva hiljem peetud traditsiooniline kinnine

ball kooli ruumes. Läänud tegevusaasta on möödunud kooli 50-aastase juubeli ja Õpilaskonna sise-tegevuse reorganiseerimise tähe all. Püütakse tasakaalustada üksikute alaorganite tegevust. Erilist rõhku pannakse ringide tööle, kuna ikka paremini on selgunud, et Opilaskond tervikuna on üksiku liikme enesearenduslikkude otsingute õhutamiseks liiga suur ühik, tema alaorganid — ringid — selleks aga võrratult painduvad. Teisest küljest vajab aga ka Õpilaskonna kogu organisatsioon ümberkorraldamist — praktika on näidanud, et suurema

vusaastal suudetud kõiki „neljapäevi“ piisavalt kasustada ja kaasõpilastele on mõnigi kasulik töötund kaotsi läinud.

Vaatleme nüüd lähemalt üksikute Õpilaskonna alaorganite tegevust möödunud tegevusaastal. Kõigepealt tuleb mainida **kooperatiivi** kui Õpilaskonna puht-majanduslikku laadi ettevõtet. Energiliste ja omal alal pädevate kaasõpilaste juhtimisel on kooperatiiv ka möödunud tegevusaastal edukalt teotsenud, leides üldise tunnustamise õpilaskonnas ja suutes korralikult täita oma üles-

Õpilaskonna juhatus ja tegevusorganite juhid 1933./34. õ. a.

Vasakult paremale

Istub Õpilaskonna juhatus: H. Saral, O. Tamm, A. Ehrenbuš, Õpilask. juh. H. Bachmann, A. Valdin, J. Fišman.

Seisavad I rida: J. Kingo, J. Steinpik, A. Zirk, I. Arens, J. Jõgi, H. Vattman.

Seisavad II rida: J. Käis, A. Uibo, R. Rossner, A. Kaeramaa, A. Abarinkov.

Pildilt puuduvad Õp. juh. liikmed dir. K. Treffner ja I. Marks.

võimu kontsentreerimine Õpilaskonna juhatuse kui Õpilaskonna tegeliku juhi kätte on tunduvalt kasulikum tegevuse suurema intensiivsuse ja ühtluse seisukohalt. Nii seisab käesoleval momendil Õpilaskonna uus põhiseadus ääsitules — uue **vormi** loomisega taotellakse õpilasisetegevusele ka uut **sisu**.

Õpilaskonna tegevuse keskuseks, tema ideeliseks isaks ja õpilaste isetegevuse hälliks oli ja on iganädalane üldtund kui õpilaste referaat- ja töökoosolek. Kahjuks ei ole ka möödunud tege-

andeid. 1932./33. õppeaastal oli kooperatiivi läbimüük 382 krooni.

Lugemislaud — kaasõpilastele päevakajaliste uudiste ja lugemismaterjali pakkuja — oli möödunud sügissemestril kohaste ruumide puudusel sunnitud ajutiselt likvideeruma. Käesoleval poolaastal teotseb lugemislaud jällegi normaalselt.

Laenu-hoiu fondi kui õpilaste panga tegevus kannatab juba teist aastat vähese huvi tagajärjel. Valitsev majanduslik surutis peaks aga just **nüüd** näitama kokkuhoiu ja kogumise suurt tähtsust.

Õpilaskonna liikmete mitmesuguste erisuuna-
liste huvide rahuldamiseks teotseb Õpilaskonnas
8 ringi, HTG Noorkotkaste rühm, haukapered
ja Rahvuslik Trefoonlaste Koondis. Viimane kui
rahvuslikke eesmärke taotleb õpilaskoondis tekkis
alles möödunud tegevusaasta alul ja töötas esiti
võrdlemisi liikmeterohkeks kujuneda. Kahjuks
ei ole Koondis aga hiljem kohaste juhtide puu-
dumisel midagi tähelepanuväärset suutnud korda
saata.

Eluvõimsamaid ringe Õpilaskonnas nii liik-
mete arvult kui ka tegevuse intensiivsusest on
Karskusring. Ringil on võrdlemisi suur eriala-
line ja ilukirjanduslik raamatukogu, mida liik-
med rohkesti kasustavad. On korraldatud rida
liikmeteõhtuid ja referaat-koosolekuid ja hoolitse-
takse kooli võimlat kasustades liikmete kehalise
kasvatuse eest. Pidevam ja lähem koostöö on
ringil ETG karskusringi „Aita“ ja TTG Enese-
kasvatuse ringiga.

Spordiringi tegevuses oli käesoleval õppe-
aastal märgata uut elevust. Eelmiste aastate ees-
kujul korraldati klassidevahelisi käsipallivõistlusi
ja referaatkoosolekuid. Kevadsemestri algul kor-
raldati käsipallimeeskondadele uute dresside mu-
retsemiseks pidu-õhtu. Ühtlasi korraldas Spordi-
ringi samal semestril käsipalli võistlusõhtu Tallinna
keskkoolidega ja kavatses lähemal ajal pealinna
korv- ning võrkpallis võistleva sõita. Spordi-
ringi meeskonnad tulid eelmisel aastal võrk- ja
jalgpallis keskkoolide meistriks.

Dramaatiline ring korraldas eelmisel kevad-
poolaastal koos TTG ja ETG samasuuna-
naliste ringidega TTG ruumes „Ettekannete
õhtu“, mis nii korralduselt kui ka ettekandeilt
hästi õnnestus. Käesoleval õppeaastal korraldati
näidendite võistlus, mis kahjuks aga vähe taga-

järgi andis. Kooli juubelipidustustel esinesid
ringi liikmed õpilasohtul Molière'i komöödias
„Ebahaige“.

Muusikaring ja tema orkestrid on tänuväärse
hoole ja agarusega kaasa aidanud kõigis Õpilas-
konna ja kooli ettevõtteis. Ringi orkestrid on
möödunud tegevusaastal kokku esinenud üle 30
korra. Ringil on võrdlemisi suur ja hästi korras-
tatud noodikogu — üldse on ringi asjaajamine
üks eeskujulikumaid. Koos TTG Muusika-
ringiga korraldas ring TTG ruumes M. Her-
mann'i austusõhtu, mis eriti meeleolurikkaks
kujunes.

Humanitaar-ring korraldas sügissemestril koos
TTG Kirjandusringiga sama kooli ruumes
Juhan Liivi surmapäeva mälestusõhtu. Korral-
datud kirjandite-võistlus ei andnud mingisuguseid
tagajärgi.

Usulis-eetiline ring pole sel tegevusaastal
midagi erilist korda saatnud. Koos teiste koolide
samasuunaliste ringidega korraldati kõnekoosole-
kuid, mis võrdlemisi hästi õnnestusid.

Maleringi liikmete arv on möödunud tege-
vusaastal tunduvalt suurenenud, ka on ringi te-
gevuses märgata uut indu. Maleturniiri kooli
meistri nimele võitis J. Elken V-a.

Füüsika-Matemaatika-Loodusteaduste ring
on korraldanud foto-kursuse ja referaatkoosolekuid.
Üldiselt on aga ringi tegevuses märgata tagasi-
minekut.

HTG Noorkotkaste rühm ja haukapered
on vanakotka R. Hinzer'i juhatusel töötanud juba
teist aastat Õpilaskonna liikmeina. Rühmal on
Trefoonias hästi sisustatud rühma tuba, on mu-
retsetud rändlaagri tarbed ja korraldatud peale-
jõulupuu, avaliku peo, loterii ja väljasõidu Peipsile
veel rattamatk Riiga ja rändlaager Lõuna-Eestisse.

KROONIKA.

Õpilaskonna 9. aastapäeva pidu.

Oma 9. aastapäeval, 17. veebr. 1933. a. korraldas HTG Õpilaskond traditsioonilise kinnise balli kooli ruumes. Ballil olid teretunud külalisteks nii omad õpilased ja õpetajad kui ka vilistlased ja kooli lähem ringkond. Avar saal oli dekoreeritud põhjamaistel motiividel — seinte sinisel tagapõhjal valged jääkarud ja must-valged pingviinid, üle orkestri-poodiumi kumendab aga puna-kollane virmaliste kaar.

Balli kontsert-osa täitis HTG sümfoonia orkester hr. A. Wirkhaus'i juhatusel. Ettekandeist said suurema poolehoidu osaliseks J. Raff'i „Cavatine“, solistina esineb viiulil õp. V. Kangro ja D. T. E. Auber'i avamäng oop. „Fenella“.

Peale huvitavaid muusika ettekandeid möödusid kaks tundi lõbusas tantsus ja vestluses. Ent aeg on kiire kaduma ja peagi kõlavad viimased lõppvalsi helid. Möödunud on meeleolurikas õhtu, mis jäi ilusa silmapilguna püsima kõikide meelde.

Miina Hermann'i austusõhtu.

Meie tuntuima naishelilooja Miina Hermann'i 70-aastase sünnipäeva puhul korraldas HTG Muusikaring koos TTG Muusikaringiga austamisõhtu sama kooli ruumes. HTG puhkpillide orkester hr. A. Wirkhaus'i juhatusel kannab ette M. Hermann'i tervitusmarsi ja piduliku avamängu „Kalev ja Linda“. Ülevaate M. Hermann'i elust annab HTG õpil. J. Kingo, pikema kõnega helilooja isikust ja loomingust esineb prl. insp. S. Pruuden. M. Hermann'i koorilaule esitab TTG Muusikaringi koor õpil. K. Tauk'i juhatusel, kuna solo-ettekandeid on sama kooli õpilasilt L. Sütti'lt ja H. Säga'lt. Viiulisoologa esineb HTG õpil. V. Kangro. Austusõhtu lõpeb TTG ja HTG ühise segakoori ja HTG puhkpillide orkestri poolt esitatud „Kalev ja Linda“ lõppkooriga.

Juhan Liivi mälestusõhtu.

Juhan Liivi 20-aastase surmapäeva mälestusõhtu peeti HTG Humanitaar-ringi ja TTG Kirjandusringi ühisel korraldusel 3. XII 33 kell 17 TTG ruumes. Avasõna ütleb TTG õpil. H. Puusemp, millele järgneb TTG Muusikaringi koori ettekandeid. Juhan Liivi elust annab üksikasjalikuma ülevaate HTG õpil. A. Valdin, õhtu raskuspunktiks on aga hr. Fr. Tuglas'e kõne J. Liivi vastselt avastatud luuletistest. Deklamatsioon J. Liivi loomingust esitavad TTG õpilased A. Repson, L. Kama ja HTG õpil. H. Valge. Viiulisoologa esineb HTG õpil. V. Kangro. Õhtu lõpeb lõppmarsiga HTG orkestrilt.

Osavõtt mälestusõhtust kujunes võrdlemisi elavaks. Koolinoored näitasid, et nad hindavad ja armastavad luuletajat, kelle traagiline elu kuidagi sümboliseerib ka meie rahva kurba minevikku.

Usulis-eetilise ringi kõneõhtu.

Koos teiste koolide samasihiliste ringidega korraldas käesoleva kevadsemestri alguses HTG Usulis-eetiline ring kõneõhtu kooli ruumes. Noori oli kogunenud haruldaselt rohkel arvul, huvi usuliste ja eetiliste küsimuste vastu näitab juba kestvamat suurenemis-tendentsi. Külalisena Soomest kõneles praost Kaljo, kes rääkis oma muljetest kevadises Tartus ning tõi tervitusi lahe tagant Tartu noorile. Järgnev õpetaja H. Haamer'i kõne paelus kõiki oma mõtte-rohkuse ja sisukusega. Üldiselt oli kõneõhtu üks huviküllasemaid.

G. Suitsu austusõhtu.

G. Suitsu 50 a. sünnipäeva puhul „Vanemuises“ 4. detsembril 1933. a. koolinoorte korraldatud austusõhtu kujunes noorte tõsiseks austamisavalduseks oma

laulikule. Murruna oli ilmunud noori kõigist Tartu keskkoolist, nii et „Vanemuise“ avar saal ei suutnud kõiki ära mahutadaagi.

Aktus algas juubilaril ilmumise ja käteplagina ja tervitusmarsi saatel ning õpilasvanemate koondise juhataja E. Tõnisson'i avasõnaga. Peale südamlikke tervitussõnu anti juubilarile ja ta abikaasale tänumärgina lilli. Järgnes HTG õpilask. juh. H. Bachmann'i kõne „G. Suits — noorte laulik“. Pedagoogiumi segakoori ettekantud laulud said sooja vastuvõtu osaliseks. Rohketest deklamatsioonidest oli parim ENKSTG õpil. H. Tralla ettekantud

„Inspiratsioon“. Ka TPG õpilaste massdeklamatsioon oli tehniliselt võrdlemisi hästi õnnestunud. Aktuse lõppsõna ütles hr. dir. J. Roos, kes eriti rõhutab juubilaril loomingu väärtuse püsivust ja tervitab noorte laulikute korraldajate poolt. Lõpuks astub tormilise aplausi saatel kõnetooli juubilar ise, et tänada ja tõmmata mõningaid paralleele nooruse ja vanaduse vahel. „Tänane õhtu on mulle värskendusallikaks,“ ütles kõneleja, „ja selle eest tänan ja tervitan ma Teid, noored. Las kasvame, me tõusev sugu!“ Kestvate kiiduavaldustega lõpeb meeleolurikas õhtu.

SISUKORD:

1. Saateks	1
2. Gustav Suits nooruse laulikuna	2-4
3. Linn sügisel	4
4. Juubelipidustuste kajastusi	5-7
5. Dir. K. Treffner'i 25-aastane ametijuubel	8
6. Saadjärv	9-10
7. Arengu keerdtrepp	10-12
8. Koolipoisi nutulaul	12-13
9. Õhtu	13-14
10. Ülevaade Õpilaskonna tegevusest	14-16
11. Kroonika	17-18

Väljaandja: HTG Õpilaskond. Vastutav toimetaja: K. Treffner.

Toimetused: K. Treffner, A. Kask, Ü. Kärner, L. Saral, A. Valdin, E. Peterson.

HTGÕ

KOOPERATIIV

*VIHUD, PLOKID, SULED,
SULEPEAD, PLIATSID,
KUMMID, PABERID JNE.*

SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS.

*KOOPERATIIV VÕTAB VASTU KA
EN GROS TELLIMISI.*

Avatud enne tunde, 1. ja 3. vahetunnil.

Eesti valmisriiete ja tellimiste äri
AUG. VALDSON

ALEKSANDRI TÄN. 1
TELEFON 12-66.

Moodsam ja täiuslikum
rätsepatööstus

A. Pihu

Tartus, Uueturu tän. 9.

Kõige odavam ostukoht on

Konst. Jaik'i

kirjutusmaterjali, paberi,
papi, tapeti- ja raamatu
/// kaupluses ///

Tartus, Suurturg nr. 11

Müük suurel ja väikesel arvul.

Tartu

suurim ja moodsam

foto-ateljee

H. Riedel & H. Eggert

Kunstipäraseid
ja maitsekad ülesvõtted
Ülikooli tän. nr. 36

Vihud, plokid,
suled, pliatsid,
sulepead, kum-
mid, paberid
jne saadaval

HTGÕ

Kooperatiivis

Võtab vastu ka
en gros tellimisi
Hvatud enne tunde
1. ja 3. vahetunnil.